

RO

RO

RO

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 23.7.2008
SEC(2008) 2349/2

**DOCUMENT JUSTIFICATIV DE ÎNSOȚIRE AL
RAPORTULUI COMISIEI
CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU**

**privind progresele realizate în România în cadrul Mecanismului de cooperare și
verificare**

ROMÂNIA: actualizare tehnică

{COM (2008) 494 final}

CUPRINS

1.	Obiectivul de referință nr. 1: Asigurarea unei proceduri judiciare mai transparente și mai eficiente, în special prin consolidarea capacității și răspunderii Consiliului Superior al Magistraturii. Raportarea și monitorizarea impactului noilor coduri de procedură civilă și penală.....	3
2.	Obiectivul de referință nr. 2: Înființarea, după cum a fost prevăzut, a unei agenții de integritate competentă să verifice averea, incompatibilitățile și potențialele conflicte de interese, precum și să emită hotărâri cu caracter obligatoriu pe baza cărora să se poată aplica sancțiuni disuasive.	8
3.	Obiectivul de referință nr. 3: Continuarea, în baza progreselor înregistrate deja, realizării unor anchete profesionale și imparțiale privind acuzațiile de corupție la nivel înalt.....	10
4.	Obiectivul de referință nr. 4: Adoptarea unor măsuri suplimentare de prevenire și de combatere a corupției, în special în administrația locală.	13

1. OBIECTIVUL DE REFERINȚĂ NR. 1: ASIGURAREA UNEI PROCEDURI JUDICIARE MAI TRANSPARENTE ȘI MAI EFICIENTE, ÎN SPECIAL PRIN CONSOLIDAREA CAPACITĂȚII ȘI RĂSPUNDERII CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII. RAPORTAREA ȘI MONITORIZAREA IMPACTULUI NOILOR CODURI DE PROCEDURĂ CIVILĂ ȘI PENALĂ.

Anumite măsuri adoptate pentru a asigura coerența jurisprudenței, cum ar fi reuniuni de consultare periodice ale instanțelor, publicarea de culegeri de jurisprudență și recursuri în interesul legii denotă progrese continue. Cu toate acestea, există probleme de incoerență în jurisprudență atât în materie civilă, cât și în materie penală și aceste deficiențe împiedică urmărirea în justiție a cazurilor de corupție la nivel înalt. Jurisprudența contradictorie a Înaltei Curți de Casație și Justiție (ICCJ) în anumite cazuri importante de corupție la nivel înalt a împiedicat eforturile întreprinse în vederea unei jurisprudențe mai coerente în cadrul sistemului judiciar.

Situația resurselor umane generează, la rândul său, anumite motive de îngrijorare. În pofida anumitor progrese în ocuparea posturilor din magistratură, rămân dificultăți în privința standardelor de admitere și a cursurilor de formare adaptate unor grupuri specifice. Ar trebui acordată atenție adoptării măsurilor de urgență sugerate de procurorul general ca modalitate de remediere a problemelor privind resursele umane și managementul în Ministerul Public. Au fost alocate resurse suficiente Consiliului Superior al Magistraturii (CSM) pentru a funcționa eficient, însă sunt îngrijorătoare dificultățile întâmpinate în atingerea unui grad sporit de răspundere și în îmbunătățirea standardelor de etică ale membrilor acestuia.

La începutul anului 2007 au fost adoptate modificări ale codurilor de procedură civilă și penală, însă punerea lor în aplicare nu a fost monitorizată. Au existat numeroase controverse cu privire la propunerile de modificări ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 60 din 2006 (OUG 60/2006) privind procedura penală. Elaborarea noilor coduri de procedură penală și civilă este în curs de desfășurare. Este foarte important ca varianta finală propusă spre adoptare să fie de bună calitate și pregătită în urma consultării cu instituțiile judiciare, bucurându-se de sprijinul acestora.

Evaluare detaliată

- *Punerea în aplicare a oricăror măsuri necesare, inclusiv a celor prevăzute în planul de acțiune corespunzător al Consiliului Superior al Magistraturii, adoptat în iunie 2006, pentru asigurarea interpretării și aplicării consecvente a legii de către instanțele de la toate gradele de jurisdicție și în întreaga țară, după consultări adecvate cu judecători, procurori și avocați în activitate; monitorizarea impactului măsurilor legislative și administrative recent adoptate.*

Recursurile în interesul legii au fost introduse cu succes în vederea asigurării unei jurisprudențe coerente. În perioada iunie 2007 - iunie 2008, au fost introduse 83 de recursuri, dintre care 60 au fost admise, 4 au fost respinse și 19 sunt în curs de soluționare. Deciziile Înaltei Curți de Casație și Justiție (ICCJ) în cazul acestor recursuri sunt obligatorii pentru toate instanțele. Institutul Național de Magistratură a organizat 20 de seminarii de formare și a lansat un proiect de înfrățire.

S-a îmbunătățit, de asemenea, accesul la jurisprudență. Au fost organizate reuniuni periodice de consultare pentru a discuta uniformitatea practicilor instanțelor și comunicarea dintre

practicieni. În perioada 2007-2008, ICCJ a organizat 67 de astfel de reuniuni cu judecători de la diferite instanțe și cu specializări diferite, în timp ce în cadrul instanțelor au avut loc reuniuni lunare ale magistraților. Au fost înaintate ICCJ documente menționând cazurile în care jurisprudența a fost neunitară. De asemenea, instanțelor li se solicită publicarea deciziilor relevante pe site-ul lor internet.

Jurisprudența contradictorie a ICCJ în anumite cazuri importante de corupție la nivel înalt a împiedicat eforturile întreprinse în vederea unei jurisprudențe coerente în cadrul sistemului judiciar.

S-au raportat, de asemenea, anumite deficiențe în aplicarea unitară a dreptului civil, în legătură cu împărțirea responsabilităților între diferitele grade de jurisdicție. Măsurile adoptate până în prezent nu au rezolvat această problemă.

- *Elaborarea și punerea în aplicare în sistemul judiciar a unei scheme de personal raționale și realiste, pe baza unei evaluări continue a necesităților.*

A început activitatea de elaborare a unei strategii privind resursele umane. În mai 2008 s-au încheiat evaluările privind complexitatea cazurilor de la parchete și în prezent se determină volumul optim de muncă pentru fiecare judecător și procuror. Normele privind competența sunt împărțite, de asemenea, în conformitate cu noile coduri de procedură și a fost înființat un grup de lucru pentru a monitoriza impactul acestora. Strategia de resurse umane este prevăzută a fi finalizată până în ianuarie 2009, dar acest lucru depinde de adoptarea noilor coduri, în privința cărora se așteaptă să redistribuie competențele între instanțe, influențând astfel numărul de magistrați de care are nevoie fiecare instanță. S-a lansat un proiect germano-român de înfrățire pentru îmbunătățirea managementului instanțelor.

Utilizarea interviurilor ca metodă de recrutare a continuat, în perioada iunie 2007 – martie 2008 fiind numiți în acest mod 139 de candidați. Legea 97/2008, adoptată în martie, a solicitat CSM să stabilească criterii obiective pentru interviuri. La 24 aprilie s-a publicat Ordonanța de urgență a Guvernului 46/2008 care a propus înlocuirea interviurilor cu o procedură formală de examinare. Cu toate că CSM a anulat interviurile programate anterior, noua lege propusă se află încă în dezbatere la Parlament. Adoptarea acestei legi în forma în care a fost propusă ar reprezenta un pas pozitiv în măsura în care, în momentul punerii sale în aplicare, se asigură calitatea riguroasă a examinării.

Într-o singură sesiune de examinare, organizată în mai 2008, au fost recrutați 130 de candidați cu 5 ani de experiență. Acest număr reprezintă o creștere importantă în ceea ce privește numărul de candidați admiși în acest mod. În urma examenului din iunie 2007 au fost admiși doar 2 candidați. În acest context, au existat motive de îngrijorare în privința scăderii standardelor.

În urma examenelor din aprilie 2008 au fost admiși 129 de candidați pentru a ocupa funcții de conducere și în prezent se desfășoară concursuri în vederea recrutării a 142 de judecători și 95 de procurori pentru ocuparea unor funcții de conducere. În perioada 2007-2008, posturile vacante de judecători de instanță au scăzut de la 444 la 245, dintr-un total de 4 490 de posturi. În comparație, numărul total de posturi vacante în cadrul parchetelor s-a redus de la 525 de posturi în iunie 2007 la 417 posturi la 1 iulie 2008, dintr-un număr total de 2 859 de posturi. În 2007, Institutul Național al Magistraturii a admis 159 de noi magistrați și 115 stagieri în funcții judiciare vacante. Noi examene sunt programate în iunie, septembrie și noiembrie 2008. În vederea rezolvării problemei personalului insuficient din magistratură, numărul de

posturi de la INM a crescut cu 30%. Organizarea de cursuri de formare continuă și efectuarea de evaluări periodice ale performanței ar trebui să garanteze menținerea standardelor existente în magistratură.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 100 din 2007 a remediat problema detașării magistraților, menționată în raportul din iunie 2007, prin înființarea unui fond de rezervă pentru finanțarea numirii personalului în posturi vacante temporar¹. Fondul de rezervă este o modalitate inovatoare de a rezolva problema lipsei de personal creată prin detașări, cu toate că utilitatea acesteia poate fi evaluată cel mai bine după punerea ei în aplicare.

Reducerea numărului de posturi vacante și alocarea de noi judecători la judecătorii reprezintă pași pozitivi, însă este îngrijorătoare recrutarea unui număr mare de judecători în comparație cu cel de procurori. În prezent, rata de recrutare a judecătorilor este mai ridicată decât în cazul procurorilor, în ciuda faptului că este mai mare nevoie de personal² la parchete: în mod clar, în perioada 2007-2008 s-a pus accentul pe recrutarea de personal pentru instanțe, unde posturile vacante s-au redus cu 45%, în timp ce posturile vacante la parchete s-au redus doar cu 21%.

Procedurile de suprimare a posturilor în exces nu au fost schimbate, ceea ce ar putea să genereze dificultăți, având în vedere schimbările introduse de noile coduri.

- *Elaborarea și punerea în aplicare a unui plan de reorganizare a Ministerului Public care să remedieze deficiențele manageriale și problemele de resurse umane existente.*

În prezent se pune în aplicare cu succes un plan de restructurare a Ministerului Public. Primele două etape au fost încheiate la începutul anului 2007. A treia etapă, redistribuirea a 56 de posturi către parchetele cu un volum de muncă sau cu o lipsă de personal semnificativ mai mare, a fost încheiată în octombrie 2007³. La 7 martie 2007 a fost prezentat raportul de activitate pe 2007 al Ministerului Public. Printre prioritățile acestuia pentru 2008 se numără remedierea problemei lipsei de personal, dezvoltarea programelor de formare profesională, continuarea procesului de informatizare a parchetelor, sporirea eficienței și transparenței și îmbunătățirea imaginii Ministerului Public.

Redistribuirea anumitor posturi de procuror este o măsură binevenită, însă sunt necesare măsuri suplimentare. Numărul de cazuri instrumentate s-a dublat din 1997, dar 18% din posturile de la parchete au rămas vacante. Volumul de muncă este distribuit inegal, procurorii de la parchetele de pe lângă judecătorii instrumentând între 1 000 și 1 500 de cazuri anual, față de 30 – 40 de cazuri anual în cazul procurorilor de la parchetele de pe lângă curțile de apel; cu toate acestea, 80% din activitatea Ministerului Public se desfășoară la parchetele locale.

Procurorul general a înaintat un proiect de lege ce prevede redistribuirea temporară a posturilor între diferitele grade de jurisdicție, ca o măsură de urgență pentru a atenua cele mai stringente probleme de personal. Cu toate acestea, nu s-a obținut sprijinul CSM.

¹ La întoarcerea titularului postului, membrul personalului care l-a înlocuit păstrează postul acestuia și titularului inițial al postului i se oferă un alt post la aceeași instanță, finanțat din fondul de rezervă. În momentul în care un alt post devine vacant la acea instanță/parchet, acesta va fi reintrodus în fondul de rezervă pentru a menține un echilibru.

² În iunie 2007, 18% din posturile de la parchete erau vacante, în comparație cu 9% la instanțe.

³ 21 de posturi au fost redistribuite la judecătorii, în timp ce restul de 35 de posturi au fost transferate de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție la parchetele de pe lângă judecătorii.

Atribuțiile de gestionare, de exemplu promovările, evaluările, sancțiunile și transferurile de personal îi revin Consiliului Superior al Magistraturii. Prin urmare, neregulile sistematice nu pot fi rezolvate de procurorul general. Procurorii șefi nu pot sancționa personalul neperformant, nici chiar în cazuri minore, cum ar fi întârzierea la serviciu. Informațiile despre abateri trebuie trimise la CSM, care decide în legătură cu acestea și impune sancțiunea corespunzătoare. Se pare că această procedură a fost foarte lentă și ineficientă în câteva cazuri și, până la emiterea unei decizii, expune superiorii ierarhici unor posibile abuzuri.

- *Monitorizarea impactului pe care modificările recent adoptate aduse codurilor de procedură civilă și penală le are asupra sistemului judiciar, astfel încât orice măsuri corective necesare să poată fi încorporate în noile coduri.*

Situația modificărilor aduse Codului de procedură penală, care ar limita în mod drastic drepturile organelor de urmărire penală, rămâne incertă în prezent⁴.

Deși majoritatea dispozițiilor problematice propuse inițial de Camera Deputaților au fost respinse de Senat, clauzele care restricționează operațiunile de percheziție a domiciliului și interceptarea telefonică sunt menținute. Dacă aceste dispoziții vor fi aprobate, va fi îngreunată semnificativ capacitatea procurorilor de a strânge probele adecvate în cazurile penale, în special în cazurile de corupție în care probele telefonice joacă un rol considerabil. Procurorii nu ar mai putea emite autorizații temporare de monitorizare a conversațiilor telefonice și chiar condițiile de interceptare sau înregistrare ale acestora s-au înăsprit. În fine, ca și în cazul percheziției domiciliului, au fost introduse dispoziții care interzic folosirea probelor obținute prin încălcarea condițiilor specificate.

Deși în prezent legea de modificare este suspendată, aceasta nu a fost abandonată în totalitate și câteva dispoziții riscă să fie reintroduse în noul Cod de procedură penală în varianta prezentată Parlamentului.

Modificările aduse Codului de procedură civilă au intrat deja în vigoare în ianuarie 2007 și în acel moment a avut loc o monitorizare inițială a impactului anticipat al acestora. Cu toate acestea, în ultimul an, autoritățile s-au concentrat în principal asupra adoptării noului Cod de procedură civilă.

Informațiile furnizate de autoritățile române nu oferă indicații în legătură cu monitorizarea în continuare a modificărilor și nici cu privire la includerea modificărilor sugerate în cadrul procesului de consultare cu ocazia elaborării noilor coduri.

- *Raportarea și monitorizarea progresului realizat în ceea ce privește adoptarea noilor coduri, inclusiv consultări adecvate și impactul adoptării codurilor asupra sistemului judiciar.*

Cu sprijinul Fundației germane de Cooperare Juridică Internațională, comisia responsabilă de elaborarea noului Cod de procedură penală și-a definitivat proiectul final la 14 aprilie 2008. O copie a acestuia a fost publicată pe site-ul Ministerului Justiției. În prezent sunt în curs de desfășurare consultații cu diferite instituții judiciare și proiectul este analizat în același timp din punct de vedere al coerenței generale și al compatibilității cu noul Cod penal. Juriștii au criticat procesul de consultare, afirmând că nu este suficient de transparent și exhaustiv.

⁴ Aceste modificări (OUG 60/2006) au fost mai întâi discutate în Parlament în noiembrie 2007 și raportate de către Comisie în raportul interimar din februarie 2008.

Noul proiect de Cod de procedură penală vizează remedierea unei serii de probleme ale procesului judiciar din România, precum durata excesiv de lungă a proceselor și utilizarea necorespunzătoare a regulilor de procedură ca tactică de tergiversare. Proiectul de lege intenționează să reducă numărul de restituiri de dosare de către instanțe la parchete pe motive procedurale, prin introducerea unei camere preliminare care să asigure faptul că dosarele nu sunt înaintate cu probe insuficiente. Legalitatea tuturor punerilor sub acuzare ar urma să fie verificată în această etapă premergătoare procesului și, în caz de nereguli, dosarul poate fi retrimis la parchet.

În urma unui proces de elaborare similar, la 14 august 2007 a fost definitivat proiectul preliminar de Cod de procedură civilă. Consultarea instanțelor și a principalelor universități a avut loc în aprilie 2008, iar consultarea publică va continua până în septembrie, fiind urmată de adoptare. Între timp, comisia analizează observațiile primite până în prezent și se asigură de consecvența proiectului cu textul noului Cod civil.

- *Consolidarea capacității Consiliului Superior al Magistraturii de a-și îndeplini principalele atribuții, precum și răspunderea acestuia. În special, abordarea posibilelor conflicte de interese și a comportamentelor contrare eticii ale membrilor individuali ai Consiliului. Recrutarea de judecători inspectori în conformitate cu criteriile obiective recent adoptate și cu asigurarea unei mai mari reprezentativități regionale a acestora.*

La începutul anului 2007, CSM a primit resurse umane și financiare importante. De atunci s-a ales o nouă echipă de conducere, s-a aprobat o strategie de comunicare, au fost adăugate 9 posturi tehnice, s-au ocupat 2 posturi vacante și a continuat construirea și renovarea instanțelor și parchetelor. Bugetul CSM pentru anul 2008 a crescut cu 25%, ajungând la 20,1 MEUR, cu toate că această creștere a fost însoțită de o diminuare a bugetelor altor instituții judiciare⁵.

La 4 octombrie 2007 a fost aprobat un regulament care introduce un sistem de evaluare trienală a activității profesionale a magistraților. Modificările din 24 ianuarie 2008 au declarat incompatibilă activitatea de membru nepermanent al CSM cu calitatea de membru într-o comisie de evaluare și au clarificat funcționarea comisiilor de evaluare din cadrul instanțelor și al parchetelor cu mai puțin de 10 judecători sau procurori. Printr-o hotărâre din 4 octombrie, CSM a numit membrii comisiilor de evaluare, pe baza propunerilor din partea comitetelor de conducere ale instanțelor și parchetelor. În ianuarie 2008 au fost organizate sesiuni de formare pentru aceștia și prima rundă de evaluări a început la 1 martie 2008. Cu toate acestea, membrii comisiilor de evaluare sunt propuși de instanțele ai căror magistrați vor fi evaluați, astfel că au fost exprimate îndoieli privind imparțialitatea procesului de evaluare.

În pofida rolului său cheie în promovarea unui proces de justiție transparent și eficient, CSM nu și-a asumat încă pe deplin responsabilitatea pentru reforma judiciară și pentru propria răspundere și integritate. În urma unui caz de fraudă privind un concurs de ocupare a unui post de conducere, CSM a permis demararea unei anchete penale a DNA numai după intervenția publică a procurorului general. Concursul nu a fost repetat. Nu a fost lansată o

⁵ Bugetul parchetelor alocat expertizelor externe a fost redus cu 30%, în ciuda schimbărilor legislative care vor necesita sporirea utilizării unor astfel de expertize: articolul 94 din Codul de procedură fiscală a fost modificat ca urmare a OUG 47/2007, publicată în Monitorul Oficial nr. 603 din 31 august 2007. Conform dispoziției modificate, se interzice în mod expres inspecției fiscale să efectueze constatări tehnico-științifice sau orice alte verificări solicitate de organele de urmărire penală. Prin urmare, asistența oferită în mod tradițional de inspecția fiscală va trebui furnizată pe viitor de experți externi.

anchetă în interiorul CSM privind nerespectarea integrității profesionale în legătură cu acest caz.

A continuat recrutarea judecătorilor inspectori, 10 noi inspectori fiind numiți în perioada 2007-2008, fiind astfel ocupate 45 din totalul de 53 de posturi. Noii inspectori sunt magistrați detașați de la instanțe pentru a putea fi solicitați să evalueze performanța profesională a colegilor sau superiorilor lor. În acest context s-au ridicat semne de întrebare privind conflictele de interese. Inspectorii nou-recrutați proveneau de la diferite instanțe și parchete, însă doar unul este situat în afara Bucureștiului (Tribunalul Argeș). Ar trebui depuse eforturi pentru a asigura reprezentativitatea geografică a noilor judecători inspectori.

Inspekția judiciară în cadrul CSM nu are încă un istoric de verificări *ex-officio*; lipsesc orientările în acest scop.

2. OBIECTIVUL DE REFERINȚĂ NR. 2: ÎNFIINȚAREA, DUPĂ CUM A FOST PREVĂZUT, A UNEI AGENȚII DE INTEGRITATE COMPETENTĂ SĂ VERIFICE AVEREA, INCOMPATIBILITĂȚILE ȘI POTENȚIALELE CONFLICTE DE INTERESE, PRECUM ȘI SĂ EMITĂ HOTĂRÂRI CU CARACTER OBLIGATORIU PE BAZA CĂRORA SĂ SE POATĂ APLICA SANCTIUNI DISUASIVE.

După o întârziere considerabilă în 2007, în prima jumătate a acestui an s-a realizat un progres substanțial prin înființarea Agenției Naționale de Integritate (ANI). Au fost luate măsuri practice de înființare a agenției, cum ar fi recrutarea personalului, alocarea bugetului și achizițiile publice pentru cerințele privind infrastructura. În iunie 2008, ANI a raportat activități de verificare în aproximativ 40 de cazuri.

ANI va trebui să continue să primească resurse bugetare suficiente pentru a asigura funcționarea agenției, de exemplu pentru recrutarea și formarea inspectorilor, salarii competitive și instalarea unor echipamente și programe IT corespunzătoare.

ANI va trebui să acumuleze un istoric de cazuri încheiate pentru a demonstra că își exercită competențele de sancționare. Fermitatea cu care ANI își îndeplinește mandatul legal și natura rolului de supraveghere îndeplinit de Consiliul Național de Integritate nu pot fi încă evaluate.

Evaluare detaliată

- *Adoptarea unei legislații care să instituie o agenție de integritate eficace și independentă, cu atribuții de verificare a averii, a potențialelor incompatibilități și conflicte de interese, care să emită hotărâri cu caracter obligatoriu pe baza cărora să se poată aplica sancțiuni disuasive.*

Cadrul legal al ANI a fost definitivat în mai 2007 prin adoptarea Legii 144/2007, care a reglementat înființarea, organizarea și funcționarea agenției. La 14 aprilie 2008, Senatul a adoptat Legea 94/2008, destinată să răspundă îngrijorărilor exprimate în raportul din iunie 2007. Legea a clarificat mandatul inspectorilor ANI, dându-le posibilitatea de a urmări averile „nejustificate” în locul averilor „ilegale”, a coborât pragul financiar necesar pentru a lansa o

activitate de verificare⁶ și a clarificat statutul personalului ANI. Aceste modificări au corectat deficiențele Legii 144/2007 și, prin adoptarea acestora, s-au îndeplinit condițiile administrative necesare pentru funcționarea ANI.

Deși definitivarea cadrului legal al ANI reprezintă cu siguranță un pas pozitiv, anumite dispoziții din legea actuală pot avea un efect negativ asupra eficacității agenției. De exemplu, sesizările nu pot fi anonime din moment ce pentru a putea fi luate în considerare trebuie să se indice sursa informațiilor, să fie date și semnate. Verificarea prealabilă trebuie efectuată în termen de 30 de zile și activitatea de verificare nu poate exceda limitele sesizării. Inspectorii nu au competența de a emite citații și nici dreptul expres de a cere informații sensibile⁷.

Dacă se găsesc nereguli, ANI sesizează instituțiile corespunzătoare astfel încât acestea să ia măsuri suplimentare. Astfel, ANI nu poate emite decizii obligatorii, dar poate cere instanței să emită un ordin de confiscare a averii considerată nejustificată și poate solicita sancțiuni disciplinare, precum demiterea sau suspendarea. Curtea Constituțională, prin decizia din 17 aprilie 2008, a contestat temeiul juridic care permite confiscarea averii considerate nejustificate. Decizia a declarat neconstituțional proiectul de lege de modificare a Legii 115/1996, deoarece prevedea confiscarea „averii nejustificate” în contradicție cu prezumția constituțională a dobândirii averilor în mod legal. Prin urmare, confiscarea bunurilor nejustificate poate fi atacată în justiție și, în final, poate fi imposibil de realizat.

Rolul Consiliului Național de Integritate, organul de conducere al ANI, a fost, de asemenea, extins. Acest lucru a generat preocupări în ceea ce privește independența ANI. Consiliul, înființat în mai 2007 pentru a numi președintele și vicepreședintele ANI, are în prezent competența de a examina ansamblul personalului ANI în ceea ce privește incompatibilitatea, averea nejustificată și conflictele de interes, tot așa cum inspectorii ANI examinează averea politicienilor și înalților funcționari publici. În plus, Consiliul poate evalua capacitatea de management a ANI și propune demiterea președintelui sau vicepreședintelui. Anterior, aceste sarcini erau îndeplinite de un auditor extern independent. Pentru a ajuta Consiliul în procesul de evaluare, președintele ANI are obligația să trimită Consiliului un raport privind activitățile agenției și să permită acestuia, la cerere, accesul la documente.

- *Înființarea unei astfel de agenții naționale de integritate; asigurarea faptului că aceasta deține resursele umane și financiare necesare pentru a-și îndeplini mandatul.*

În ciuda așteptărilor inițiale ca ANI să fie pe deplin operațională până în octombrie 2007, această dată nu a fost respectată, deși au existat încercări de a accelera înființarea agenției. În decembrie, Ordonanța de urgență a Guvernului 138 din 2007 (OUG 138/2007) a introdus măsuri provizorii care acordau vicepreședintelui ANI toate prerogativele de președinte, inclusiv competența de a acționa în calitate de ordonator principal de credite al agenției. Ulterior, au fost adoptate măsuri administrative și, la 15 aprilie 2008, în urma propunerii Consiliului Național de Integritate, Senatul a numit un președinte.

⁶ A se vedea articolul 4 alineatul (4). Dispoziția inițială definea diferența vădită între averea existentă și veniturile realizate ca fiind mai mare de 10%, dar de cel puțin 20 000 EUR. Noua dispoziție redefineste această formulare, astfel încât activitatea de verificare poate fi lansată în urma demonstrării unei diferențe între averea existentă și veniturile realizate de numai 10 000 EUR.

⁷ Conform articolului 5, informațiile pot fi solicitate „tuturor instituțiilor și autorităților publice implicate, precum și altor persoane juridice de drept public sau privat” și pot include „documentele și informațiile necesare.” Discuțiile cu membrii ANI au relevat faptul că această dispoziție este interpretată în sensul excluderii informațiilor financiare, personale sau a altor informații clasificate similar.

Până în iunie anul acesta, ANI a raportat primele activități de verificare în aproximativ 40 de cazuri pe baza semnalelor din presă. Au fost elaborate registre-model de declarații de avere și de interese precum și un ghid pentru completarea acestora. În ianuarie 2008 au fost contactate în vederea cooperării organizații echivalente din interiorul și exteriorul UE.

În prezent, ANI are 100 de angajați, inclusiv 42 de inspectori de integritate, iar procesul de recrutare de personal, inclusiv recrutarea unui vicepreședinte, continuă. În plus, activitățile în desfășurare ale agenției cuprind cursuri de formare, elaborarea unui cod intern de conduită și a unei strategii de management pe termen mediu, precum și realizarea unei baze de date pentru stocarea, prelucrarea și analiza declarațiilor.

Deși majoritatea acestor măsuri sunt pozitive, unele afectează progresul global către îndeplinirea acestui obiectiv de referință. Acestea ar trebui rectificate. De exemplu, salariile plătite inspectorilor ar putea să nu atragă cei mai buni candidați, iar bugetul instituției alocat formării ar putea să nu acopere toate necesitățile de formare pe care le presupune înființarea unei noi instituții, în special o instituție a cărei funcționare nu are precedent în UE. Mai mult, propunerea de buget pentru un nou sistem de procesare a datelor, în vederea scanării și analizării comparative a datelor din 60 000 de declarații de avere deținute de ANI, a fost inițial respinsă de guvern. Împreună, aceste aspecte bugetare pot să influențeze eficacitatea agenției. Este nevoie de o abordare pe termen mai lung, deoarece îndeplinirea acestui obiectiv de referință va necesita o evaluare amănunțită a funcționării în practică a agenției, care va fi posibilă doar după ce ANI va avea un istoric de cazuri încheiate.

3. OBIECTIVUL DE REFERINȚĂ NR. 3: CONTINUAREA, ÎN BAZA PROGRESNELOR ÎNREGISTRATE DEJA, REALIZĂRII UNOR ANCHETE PROFESIONISTE ȘI IMPARȚIALE PRIVIND ACUZAȚIILE DE CORUPȚIE LA NIVEL ÎNALT.

În afara rezultatelor pozitive demonstrate continuu de Direcția Națională Anticorupție (DNA), din iunie 2007 nu s-a demonstrat înregistrarea unor progrese convingătoare în ceea ce privește combaterea corupției la nivel înalt. După cum se preciza și în raportul de atunci, instanțele continuă să pronunțe sentințe indulgente și să impună sancțiuni inconsecvente. În cazurile-cheie privind politicieni cu funcții importante nu se înregistrează progrese reale.

În ciuda intenselor dezbateri politice și juridice, România a reușit să păstreze intact cadrul instituțional al combaterii corupției. Cadrul legal continuă să fie slab în unele domenii, competențele autorităților de specialitate fiind limitate și fiind prevăzute cerințe sporite pentru a demara unele anchete. Inconsecvența hotărârilor pronunțate de ICCJ în cazurile privind persoanele cu funcții înalte duce la scăderea încrederii opiniei publice în combaterea corupției. Se pare că în Parlament nu se conștientizează îndeajuns problema corupției la nivel înalt.

Evaluare detaliată

- *Continuarea creării unui istoric de anchete profesionale și imparțiale în ceea ce privește cazurile de corupție la nivel înalt.*

DNA și-a continuat activitatea, 385 de persoane fiind inculpate în urma celor 146 de cazuri înaintate între 1 iunie 2007 și 10 iunie 2008. Acestea includeau 80 de condamnări care nu erau definitive pronunțate de instanțe împotriva a 132 de inculpați și 69 de condamnări definitive pronunțate împotriva a 107 de inculpați.

Sentințele pronunțate variau între 3 luni și 5 ani de pedeapsă cu închisoarea în cazul condamnărilor care nu erau definitive și între 3 luni și 7 ani de pedeapsă cu închisoarea în ceea ce privește condamnățile definitive. În ambele categorii, majoritatea pedepselor fie erau suspendate condiționat, fie erau suspendate sub supraveghere, restul sentințelor fiind executate. Aceste condamnări privesc 60%, respectiv 64% din inculpați.

În 2007, numărul angajaților din sectorul public care au făcut obiectul unor condamnări definitive era cu 18% mai mare decât cel al angajaților din sectorul privat care au primit condamnări definitive. Deși au fost mai numeroase, per total pedepsele pentru angajații din sectorul public au fost mai mici decât cele pentru angajații din sectorul privat. De exemplu, 12 funcționari publici au primit pedeapsă cu închisoarea comparativ cu 16 inculpați din sectorul privat și 47 de funcționari publici au beneficiat de suspendarea pedepsei comparativ cu 34 de funcționari din sectorul privat care au beneficiat de suspendarea pedepsei. DNA-ul a început urmărirea penală în 17 cazuri de persoane cu funcții înalte. Trei dintre acestea, fiecare privind foști miniștri, au fost retrimise la parchet de către ICCJ. Justificarea restituirii s-a bazat pe aplicarea retroactivă a unei decizii a Curții Constituționale adoptate în iulie 2007⁸. Din motivele care au stat la baza deciziei ICCJ într-un caz reiese că restituirea va anula toate activitățile de cercetare desfășurate de organele de cercetare penală în cazul respectiv.

Întârzierile înregistrate în procesele penale au făcut obiectul unui proiect de lege inițiat de Ministerul Justiției în 2007. Textul legii elimină prevederea privind suspendarea automată a judecării cauzelor pe perioada soluționării de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate. Guvernul și Camera Deputaților au aprobat legea, însă aceasta urmează să fie analizată de către Senat, care are competență de decizie în acest caz. În cazul în care legea va fi adoptată, la modificările aduse de noua lege se va adăuga introducerea unei camere preliminare în proiectul de Cod de procedură penală, menită să asigure faptul că nu se începe judecarea cauzelor dacă nu există dovezi suficiente.

Numărul și caracteristicile noilor anchete demarate de DNA relevă un istoric pozitiv de anchete imparțiale în cazurile de corupție la nivel înalt, însă în majoritatea cazurilor nu a crescut numărul sancțiunilor disuasive pronunțate de instanțe. În ciuda solicitărilor procurorilor de a se aplica pedepse aspre, în majoritatea cazurilor se pronunță sentința minimă. În iulie 2007 Guvernul a instituit un grup de lucru care să efectueze o analiză comparativă a hotărârilor instanțelor, însă până în prezent acest grup nu a obținut niciun rezultat. Ca urmare a lipsei de rezultate a grupului de lucru, DNA-ul a efectuat el însuși o analiză a pedepselor pronunțate în 2007 în ceea ce privește un eșantion de 108 inculpați, din care a reieșit că 90% dintre aceștia au primit pedeapsa minimă și numai un sfert au fost condamnați la pedeapsa cu închisoarea.

Pot fi consemnate unele progrese cu privire la măsuri de mai mică importanță. De exemplu, programul pus în aplicare de procurorul general pentru a combate corupția implică măsuri practice și eficace de extindere a ariei anchetelor privind corupția și pentru a asigura faptul că operațiunile sunt puse în aplicare cât mai eficient. În plus, cooperarea dintre Parchetul General, DNA și procurorii locali este bună și eficientă.

Procurorul general a propus un set de măsuri de prevenire și combatere a corupției, care au fost puse în aplicare prin intermediul planului de acțiune al Ministerului Justiției. În decembrie 2007 au fost recrutați procurori pentru a forma o rețea națională de anchetatori în

⁸ Decizia nr. 665/5.7.2007 a Curții Constituționale prevedea ca ridicarea imunităților politice ale foștilor miniștri să facă obiectul aceluiași restricții aplicate în cazul miniștrilor aflați încă în funcție.

materie de corupție. Acești procurori, care au fost atașați tribunalelor și curților de apel, ar fi responsabili de anchetarea oricăror cazuri de corupție care nu intră în sfera competențelor DNA-ului. Numirea acestora a fost urmată în mai 2008 de o rundă de sesiuni de formare de specialitate cu procurori DNA și ofițeri de poliție. Ministerul Public va coordona oportunitățile de formare de specialitate continuă. În fine, Parchetul General a instituit un grup de lucru care să elaboreze un manual de cele mai bune practici privind anchetarea infracțiunilor de corupție, pe baza observațiilor și concluziilor rezultate în urma sesiunilor de formare. Manualul va fi finalizat până în august 2008 și va fi difuzat printre procurori.

De asemenea, între iunie 2007 și martie 2008 Institutul Național al Magistraturii și Departamentul pentru Lupta Antifraudă au organizat zece seminarii de formare. Acestea au avut drept obiect o serie de probleme, inclusiv infracțiunile financiare, fraudă îndreptată împotriva intereselor UE, combaterea corupției, corupția în rândul persoanelor cu funcții înalte și sancțiunile judiciare, precum și cooperarea judiciară în materie penală. Seminarile au fost finanțate din fonduri de la Comisia Europeană, asistența tehnică fiind furnizată de experți internaționali. Seminarile au fost destinate celor care se ocupă de cazurile de corupție, la acestea participând judecători, procurori, angajați ai DNA, ofițeri de poliție și magistrați.

- *Asigurarea stabilității juridice și instituționale a cadrului anticorupție, în special prin menținerea procedurii actuale de numire și revocare din funcție a procurorului general al României, a procurorului șef al Direcției Naționale Anticorupție și a titularilor altor posturi de conducere din cadrul Parchetului General.*

Regulamentul de organizare și funcționare a DNA-ului nu a fost modificat. De asemenea, de la publicarea ultimului raport detaliat al Comisiei, în iunie 2007, nu au fost modificate procedurile de numire și revocare în ceea ce privește funcțiile de nivel înalt relevante. Acest lucru reprezintă un pas înainte. Cu toate acestea, o serie de decizii și modificări legislative aduse de Curtea Constituțională în cursul anului trecut ar putea slăbi considerabil combaterea corupției.

- Printr-o decizie a Curții Constituționale pronunțată în iulie 2007 se limitează funcționarea secțiunii militare a DNA-ului prin faptul că i se interzice să continue să ancheteze cazuri în care sunt implicați atât civili, cât și personal militar.
- În august, articolul 94 din Codul de procedură fiscală a fost modificat, interzicându-se autorității fiscale de a elabora constatări tehnice sau științifice la cererea organelor de urmărire penală, iar domeniul de aplicare al procedurii speciale aplicate pentru a ancheta actualii miniștri a fost extins la foștii miniștri.
- În octombrie, Curtea Constituțională a declarat neconstituționale dispozițiile relevante din legile privind răspunderea ministerială⁹.
- În martie 2008 a crescut numărul cerințelor necesare a fi îndeplinite pentru a putea fi demarate anchete în cazul miniștrilor care sunt și membri ai Parlamentului.

Pentru a putea fi demarate anchetele, pe lângă aprobarea președintelui este necesar acum și avizul Parlamentului. În ciuda unei declarații publice făcute la 22 aprilie 2008 conform căreia

⁹ OUG 95/2007 și articolul 16 din Legea nr. 115/1999 au fost declarate neconstituționale.

în prezent nu există proceduri publice pentru a trata astfel de cereri, Comisia juridică a Camerei Deputaților a emis deja un aviz către plenul Parlamentului în două cazuri¹⁰.

În fiecare caz, decizia sau modificarea legislativă relevantă a Curții Constituționale limitează funcționarea unui organism anticorupție sau sporește numărul cerințelor care trebuie îndeplinite pentru a putea fi demarată ancheta. Din punct de vedere practic, punerea în aplicare a modificărilor a dus la blocaje și întârzieri în etapa de urmărire penală. Desigur, dispozițiile Constituției României trebuie respectate, însă aceste modificări nu contribuie la efectuarea unor anchete eficace în ceea ce privește acuzațiile de corupție la nivel înalt și pot obstrucționa obținerea de progrese în ceea ce privește atingerea acestui obiectiv de referință. Evaluarea atentă a impactului proiectelor de lege asupra capacității autorităților competente de a ancheta și a aduce în fața instanței cu succes infracțiunile de corupție trebuie să devină o practică obișnuită pentru a se putea realiza progrese în atingerea acestui obiectiv de referință.

În acest context, trebuie subliniată în mod special necesitatea continuității instituționale. În special, trebuie menținute procedurile de numire și revocare în ceea ce privește funcțiile de nivel înalt. Pentru a se înregistra în continuare progrese privind realizarea acestui obiectiv de referință, istoricul solid în materie de anchetare și trimitere în judecată a cazurilor importante de corupție nu ar trebui întrerupt.

4. OBIECTIVUL DE REFERINȚĂ NR. 4: ADOPTAREA UNOR MĂSURI SUPLIMENTARE DE PREVENIRE ȘI DE COMBATERE A CORUPȚIEI, ÎN SPECIAL ÎN ADMINISTRAȚIA LOCALĂ.

Numărul și varietatea campaniilor de sensibilizare derulate de autoritățile române demonstrează hotărârea de a acționa constructiv pentru a combate corupția de la nivel local. Aceste campanii au contribuit la o mai mare conștientizare a dezavantajelor corupției, însă trebuie întreprinse mai multe măsuri pentru a le explica cetățenilor de rând cum ar putea combate corupția. Nu au fost realizate studii pentru a stabili care sunt sectoarele cele mai vulnerabile, iar autoritățile din anumite sectoare susceptibile în mod tradițional de corupție, precum sănătatea și educația, au demonstrat că nu conștientizează îndeajuns amploarea problemei. Pentru ca pe viitor să poată fi întreprinse acțiuni mai bine orientate, sunt necesare analize critice suplimentare ale impactului campaniilor și al corupției în diverse sectoare. Lipsește un sistem eficace și cuprinzător prin care să se colecteze și să se dea curs semnalelor privind corupția provenite din diverse surse, care să fie ușor accesibil și să asigure protecția confidențialității.

Au fost întreprinse eforturi de îmbunătățire a serviciilor administrației locale și de către organisme responsabile de numeroase sectoare. Revizuirea legislației, proceduri mai rapide și mai eficiente și un acces public îmbunătățit la informații reprezintă măsuri eficace de reducere a ocaziilor propice corupției, însă trebuie monitorizată punerea în aplicare aflată în curs pentru a se asigura faptul că se demonstrează obținerea de rezultate pe termen lung. Sunt necesare mai multe anchete și sancționări ale persoanelor cu funcții publice pentru infracțiuni de corupție pentru a consolida mesajul transmis prin intermediul modificărilor juridice și administrative efectuate, precum și al campaniilor de sensibilizare.

¹⁰ Comisia juridică a Camerei Deputaților a dat aviz negativ privind începerea urmăririi penale a fostului ministru al Transporturilor, Miron Mitrea, în mai 2008, și a fostului prim-ministru, Adrian Năstase, în iunie 2008.

Evaluare detaliată

- *Evaluarea rezultatelor campaniilor de sensibilizare recent încheiate și, dacă este necesar, propunerea întreprinderii unor activități ca urmare a acestor rezultate, care să vizeze sectoarele cu risc mare de corupție.*

Au fost inițiate sau continuate campanii de combatere a corupției de către o gamă largă de instituții. De exemplu, Ministerul Justiției a desfășurat campania „Fără șpagă” între 16 octombrie 2007 și 27 februarie 2008. Au fost utilizate diverse mijloace de informare, internetul, precum și metode de informare directă, care au avut drept public-țintă diverse sectoare ale populației, mesajul global fiind „Nu da și nu accepta mită”. Impactul campaniei a fost evaluat printr-o analiză sociologică efectuată în februarie 2008, care a evaluat extrem de pozitiv campania.

În mai 2007, Direcția Generală Anticorupție (DGA) din cadrul Ministerului Internelor și Reformei Administrative a relansat „Campania de responsabilizare anticorupție”. Aceasta a constat din spoturi radio și de televiziune în care erau prezentate cazuri de corupție inspirate din situații reale și din încurajarea cetățenilor să sune la linia verde (TELVERDE), unde primeau consiliere și sfaturi practice. Din mai 2007 numărul mesajelor vocale și apelurilor la linia verde a crescut cu 50%. Au existat numeroase alte măsuri, inclusiv crearea de grupuri anticorupție și de programe de formare a tineretului conduse de Centrul Național pentru Integritate, organizarea unei caravane anticorupție de către Ministerul Internelor și Reformei Administrative, realizarea de campanii audio și elaborarea de manuale de către Agenția pentru Strategii Guvernamentale.

Amploarea proiectelor desfășurate de diverse instituții pentru a combate corupția de la nivel local este încurajatoare, însă din cauza lipsei informațiilor analitice sau a evaluării impactului campaniilor, utilitatea acestora este greu de măsurat. Deși trebuie recunoscut faptul că înainte de a se putea reduce drastic corupția este necesară o schimbare culturală, informațiile independente nu relevă o tendință pozitivă la nivel local. În cadrul unui sondaj de opinie realizat de Transparency International în aprilie 2007 cetățenii români au trebuit să răspundă la o serie de întrebări privind modul în care percep corupția. 38% dintre respondenți au fost de părere că aproape toți angajații din instituțiile publice sunt corupți, în timp ce 44% dintre respondenți considerau că mulți dintre angajații din instituțiile publice sunt corupți. În ciuda faptului că majoritatea respondenților au fost de acord cu afirmații de genul „Corupția îi îmbogățește și mai mult pe bogați” sau „Corupția duce la scăderea nivelului de trai al populației”, 69% au fost de părere că dacă nu ar da mită problemele lor nu ar fi rezolvate. Din sondajul de opinie reiese în mod clar că deși în general românii condamnă, în principiu, faptele de corupție, aceștia consideră corupția ca fiind larg răspândită în practică și o văd ca pe o problemă pe care nu o pot controla.

Măsurile puse în aplicare nu au fost orientate în special spre sectoarele vulnerabile. În schimb, autoritățile din domenii precum sănătatea și educația au negat existența unei probleme grave, menționând, drept dovadă, lipsa plângerilor privind fapte de corupție. Acestea au raportat că structurile disciplinare instituite au fost rar utilizate, menționând faptul că numărul măsurilor disciplinare luate a fost foarte mic și că sancțiunile au fost minime. Cu toate acestea, din rapoartele societății civile reiese că faptele de corupție sunt o practică obișnuită, fiind improbabil ca vreuna dintre părțile implicate într-o tranzacție ce implică un fapt de corupție să se plângă de acesta. De exemplu, conform unui studiu-pilot realizat de Coaliția pentru Universități Curate, universitățile au un grad înalt de autonomie și de discreție administrativă

din cauza lipsei transparenței și a unor mecanisme reale de asigurare a răspunderii, precum evaluări efectuate de studenți și comitete de etică.

- *Raportarea cu privire la utilizarea măsurilor de reducere a ocaziilor propice corupției și de sporire a transparenței administrației locale, precum și cu privire la sancțiunile aplicate persoanelor cu funcții publice, în special acelor din administrația locală.*

Au fost luate numeroase măsuri pentru a îmbunătăți calitatea serviciilor publice și a reforma sistemul administrativ, asigurând astfel diminuarea ocaziilor propice corupției. Au fost implicate servicii atât la nivel central, cât și local. De exemplu, Ministerul Economiei și Finanțelor și Agenția Națională de Administrație Fiscală au luat măsuri în vederea reducerii perioadei în care se emit documente importante, revizuirii legislației relevante, punerii în aplicare a unor facilități on-line și simplificării procedurilor administrative, pentru a spori transparența în mediul de afaceri.

Pentru a îmbunătăți activitatea Centrului Național pentru Integritate, în noiembrie 2007 a fost încheiat un protocol între Asociația de Implementare a Democrației (AID) și Ministerul Internelor și Reformei Administrative (MIRA). Punerea la dispoziție a unor noi incinte și facilități a asigurat continuarea activității centrului. De atunci, au fost organizate grupuri și dezbateri anticorupție în 20 de țări, care au reunit reprezentanții instituțiilor implicate în combaterea corupției și societatea civilă. Propunerile elaborate ca urmare a dezbaterilor vor sta la baza planurilor naționale, locale și regionale de promovare a integrității. Măsurile preconizate includ îmbunătățirea legislației, reforma administrației publice locale și a cadrului instituțional, precum și dezvoltarea celor mai bune practici privind combaterea corupției.

Un proiect de înfrățire substanțial finanțat din fonduri PHARE și inițiat în decembrie 2006 a furnizat asistență Agenției Naționale a Funcționarilor Publici pentru a-și redefini politicile în domeniul resurselor umane și practicile interne. Aceste reforme au fost întreprinse în vederea sporirii transparenței și integrității activității funcționarilor publici în funcțiile publice. Îmbunătățirea integrității funcționarilor publici a constituit și obiectivul sesiunilor de formare destinate angajaților MIRA. Au fost organizate în total 2 225 de întruniri, la care au participat 32 500 de persoane, inclusiv 1 113 de sesiuni organizate special pentru personalul cu funcții de conducere. Au fost organizate 1 664 de sesiuni de formare pe tema integrității pentru toți noii angajați, și anume cei 44 916 de membri ai personalului angajați din ianuarie 2006. Inspirați poate de sesiunile de formare organizate, 150 de angajați din cadrul ministerelor au informat DGA cu privire la cazuri de luare de mită între iulie 2007 și mai 2008 și au fost primite 29 de notificări de fapte de corupție. Conform informațiilor furnizate recent de autoritățile române, între iunie 2007 și mai 2008 DGA a trimis parchetelor 1 144 de dosare de urmărire penală privind infracțiuni de corupție comise de personal din cadrul MIRA; procurorii au trimis în judecată 552 de persoane, au emis 132 de acte de inculpare și 87 de măsuri administrative.

Agenția Națională a Funcționarilor Publici a centralizat, de asemenea, toate datele privind încălcările codului de conduită de către funcționarii publici, la nivel central și local. Rapoartele acestora, publicate pe site-ul internet al agenției, relevă faptul că în perioada 2007-2008 Comisia disciplinară a primit 275 de sesizări, 2 dintre acestea privind incompatibilități sau conflicte de interese, iar 273 privind cazuri de încălcare a codului de conduită. Au fost aplicate 240 de sancțiuni, în general sub formă de muștrări scrise și sancțiuni financiare. De asemenea, personalul Ministerului Internelor și Reformei Administrative a comis 3 216 de încălcări ale normelor de conduită, în majoritatea cazurilor primind muștrări, avertismente sau

sanctiuni financiare. Agenția Națională de Administrare Fiscală a primit 485 de sesizări între iunie 2007 și februarie 2008, 134 dintre acestea soldându-se cu sancțiuni disciplinare.

Departamentul pentru Lupta Antifraudă s-a axat pe abuzul fraudulos de fonduri UE, deschizând 70 de noi cazuri între iunie 2007 și martie 2008, numărul total al cazurilor anchetate ajungând astfel la 105. Dintre acestea, 68 au fost finalizate, iar în 37 de cazuri ancheta este în curs. 14 cazuri în care au fost descoperite potențiale acte de fraudă sau nereguli au fost transmise fie DNA-ului, fie parchetului competent. Au existat, de asemenea, relații de cooperare cu omologul său din Uniunea Europeană, OLAF, precum și cu Inspectoratul General al Poliției, cu Garda Financiară și cu Inspectoratul de Stat în Construcții. Recent, la 8 iunie 2008, guvernul a publicat Strategia națională anticorupție în administrația publică locală.

O serie de măsuri luate în cadrul acestui obiectiv de referință arată cât de eficace pot fi anumite instrumente în combaterea corupției de la nivel local. De exemplu, măsurile luate în vederea îmbunătățirii serviciilor publice, precum reducerea contactului direct cu personalul instituțiilor și simplificarea procedurilor, pot duce la eliminarea ocaziilor propice corupției pentru funcționarii din administrația locală. Aceste programe pot fi completate eficace prin întreprinderea de acțiuni ca urmare a ideilor formulate în cadrul dezbaterilor publice în grupurile anticorupție organizate la nivel local.

Cu toate acestea, din informațiile independente reiese că în administrația locală continuă să existe probleme. La nivelul cel mai public, persistă acuzațiile de corupție în rândul candidaților la alegerile locale. Coaliția pentru o Guvernare Curată, un grup al societății civile din care fac parte ONG-uri și sindicate, a monitorizat integritatea candidaților la funcția de președinte de Consiliu județean în campania electorală din iunie 2008. Această funcție este pentru prima dată ocupată în urma alegerilor directe și este esențială pentru punerea în aplicare a fondurilor UE la nivel local. Coaliția a constatat că din cei 150 de candidați 54 fuseseră subiecții unor abateri de la normele de integritate, de exemplu prin faptul că fuseseră acuzați de fapte de corupție de către parchet, profitaseră material de conflicte de interese sau încălcaseră normele fiscale la distribuirea fondurilor. 13 dintre cei 54 de candidați au fost aleși.

În plus, practica administrativă are în continuare deficiențe care pot încuraja corupția. Persistența unor astfel de probleme sugerează faptul că măsurile luate în prezent nu au încă impactul necesar. Printre aceste deficiențe se numără faptul că în mod frecvent nu se răspunde cererilor de informații publice, se furnizează informații incomplete, neconcludente sau cu întârziere și lipsește formarea profesională.

Creșterea numărului anchetelor și al sesizărilor privind presupuse abuzuri frauduloase de fonduri UE indică o evoluție promițătoare. Cu toate acestea, trebuie demonstrată obținerea mai multor rezultate pentru a se putea raporta existența unui progres real. Mai îngrijorătoare este lipsa sancțiunilor împotriva persoanelor cu funcții publice care comit fapte de corupție. Din statisticile privind măsurile disciplinare luate împotriva persoanelor cu funcții publice reiese că predomină încălcările codului de conduită și că sunt foarte puține cazuri de incompatibilitate sau de conflicte de interese. Prin urmare, sancțiunile aplicate sunt de obicei pedepse de mai mică importanță, constând de regulă în mustrări, avertismente sau sancțiuni financiare. Deși aderarea la codurile de etică este, desigur, de dorit, aceste statistici nu demonstrează existența unui sistem eficace de anchetare și sancționare a cazurilor de corupție din administrația locală.